

Annáll efnahags- og peningamála

Annáll sem birtur hefur verið í Peningamálum undir heitinu „annáll fjármálamarkaða“ birtist hér í nýju formi. Breytingarnar eru tvíþættar. Í fyrsta lagi verður framvegis fjallað um víðara svið efnahags- og peningamála en áður, en áður var annállinn einskorðaður við fjármálamarkaði. Í öðru lagi mun annállinn aðeins spanna einn ársfjórðung, eða u.þ.b. tímabilið frá síðustu útgáfu Peningamála, en áður náði annállinn ár aftur í tímann. Að þessu sinni spannar annállinn þó heldur lengra tímabil, sem stafar af því að útgáfudagar Peningamála hafa verið færðir til innan ársins.

Október 2003

Hinn 1. október var fjárlagafrumvarp fyrir árið 2004 kynnt ásamt áætlun til næstu fjögurra ára og spá fjármálaráðuneytisins um þróun efnahagsmála á komandi misserum.

Hinn 3. október samþykkti hluthafafundur Íslandsbanka hf. hlutfjárhækkun um allt að 1,5 milljarða hluta vegna kaupa bankans á Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Hluti þessarar heimildar var nýttur 6. október, þegar hlutfé bankans var hækkað um hálfan milljarða hluta. Nam heildarhlutfé hans eftir hækkun 9,5 milljarða hluta. Hinn 10. október nam eign Íslandsbanka hf. í Sjóvá-Almennum tryggingum hf. 77,13%.

Hinn 16. október voru kaup Kaupþings Búnaðarbanka hf. á finnska fjárfestingarfélaginu Norvestia Oyj staðfest.

Hinn 27. október samþykkti FME umsókn MP-verðbréfa hf. um starfsleyfi sem lánaþyrirtæki skv. 3. t.l. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálaþyrirtæki. Í framhaldi af leyfisveitingunni var nafni þyrirtækisins breytt í MP fjárfestingarbanki hf.

Hinn 31. október var undirrituð viljayfirlýsing milli Norðuráls annars vegar og Hitaveitu Suðurnesja og Orkuveitu Reykjavíkur hins vegar um að orkuþyrirtækin tvö sjái Norðuráli fyrir rafmagni vegna þyrirtækisins um stækkunar álbræðslu þyrirtækisins um sem svarar 90 þús. tonna framleiðslugetu á ári.

Nóvember 2003

Hinn 6. nóvember gaf Seðlabanki Íslands út ársfjórðungsritið *Peningamál* þar sem birt var þjóðhags- og verðbólguþáttur auk þess sem fjallað var um fjármálamarkaði og aðgerðir bankans og stöðugleiki fjármálakerfisins metinn.

Eftir kaup á hlutabréfum í Sjóvá-Almennum tryggingum hf. hinn 12. nóvember átti Íslandsbanki hf. ríflega 99% hlut í þyrirtækinu. Í tengslum við þessi kaup jók Íslandsbanki hf. hlutfé sitt í nokkrum skrefum og þann 10. nóvember var fullnýtt heimild sem hluthafafundur hafði veitt bankaráði bankans um að auka hlutféð um 1,5 ma.kr. að nafnverði.

Hinn 21. nóvember fékk Nordea Bank Danmark A/S heimild til að hefja skuldabréfaviðskipti í viðskiptakerfi Kauphallar Íslands.

Hinn 27. nóvember samþykkti Alþingi frumvarp til laga um 8% hækkun á þungaskatti og vörugjöldum af bensíni sem átti að taka gildi um áramót.

Desember 2003

Hinn 2. desember 2003 var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði sett nýjar reglur um bindiskyldu fjármálaþyrirtækja (lánastofnana) sem hafa starfsleyfi samkvæmt 1., 2. og 3. t.l. 4. greinar laga nr. 161/2002 um fjármálaþyrirtæki. Þar með var síðari áfanga áður boðaðra breytinga hrundið í framkvæmd en hinn fyrri tók gildi í mars 2003. Í þessum síðari áfanga voru reglur Seðlabanka Íslands um bindigrunn og bindihlutfall færðar til samræmis við reglur sem Seðlabanki Evrópu hefur sett lánastofnunum

sem starfa í aðildarlöndum Efnahags- og myntbandalags Evrópu. Nýju reglurnar tóku gildi 21. desember 2003.

Hinn 2. desember voru fjárukaölög þess árs samþykkt. Tekjuáætlunir voru hækkaðar um 6,4 ma.kr., mest vegna tekjuskatts fyrirtækja, virðisaukaskatts og arðtekna. Útgjaldaheimildir voru hækkaðar um 12,6 ma.kr.

Íslandsbanki hf. keypti allt hlutfé í Framtaki fjárfestingarbanka hf. (áður Eignarhaldsfélag Alþýðubankans hf. og Þróunarfélag Íslands hf.) af Fjárfestingarfélaginu Straumi hf. í byrjun desember. Framtak fjárfestingarbanki hf. verður sameinaður Íslandsbanka hf. og mun sameiningin miðast við 1. janúar 2004. Samhliða sölunni var gengið frá samkomulagi þar sem Fjárfestingarfélagið Straumur hf. kaupir þær eignir Framtaks fjárfestingarbanka hf. sem flokkast undir áhættufjárfestingu.

Viðskiptaráðuneytið tilkynnti að kaupverð Landsbanka Íslands hf. skyldi lækka um 700 m.kr.

Hinn 5. desember voru samþykkt lög þar sem felld er niður heimild launagreiðenda til að verja hluta af tryggingagjaldi til mótfamlags vegna frjáls lífeyrisparnaðar (10% mótfamlag allt að 0,4% af stofni tryggingagjalds).

Hinn 12. desember var samþykkt frumvarp til laga um breytingar á lögum um tekju- og eignarskatt. Ákvæði um hátekjuskatt hefðu að óbreyttu runnið út árið 2003, en voru framlengd um tvö ár með lækkanandi skatthlutfalli, 4% vegna tekna 2004 og 2% vegna tekna 2005. Hámarksvextir til vaxtabóta voru lækkaðir úr 7% í 5,5% af skuldum við útreikning bóta frá og með 2005, en vaxtabætur 2004 voru lækkaðar um 10% frá því sem ella hefði orðið. Loks voru helstu bóta- og viðmiðunarfjárhæðir laganna hækkaðar um 2,5% milli árána 2003 og 2004.

Hinn 12. desember voru lög um alþjóðaviðskiptafélög með sérstökum skattafríðindum felld úr gildi frá og með 1. janúar 2008 og tekið fyrir ný leyfi frá og með 1. mars 2004.

Hinn 15. desember voru samþykkt lög um eftirlaun forseta Íslands, ráðherra, alþingismanna og hæstaréttardómara.

Hinn 15. desember hækkaði Moody's lánshæfismat Kaupþings Búnaðarbanka hf. Langtímaeinkunn bankans var hækkuð úr A3 í A2, einkunn vegna víkjandi lána fór úr Baa1 í A3 og einkunn vegna fjárhagslegs styrks fór úr C í C+. Skammtímaeinkunnin P1 var staðfest. Horfur um mat bankans skv. Moody's eru jákvæðar. Hækkun lánshæfismatsins grundvallast að sögn Moody's á sterkum efnahag, traustri eiginfjárstöðu, hagræðingu frá samruna bankanna tveggja í maí og góðum rekstrarárangri ársins.

Hinn 16. desember tilkynnti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði breytt horfum um lánshæfiseinkunn ríkissjóðs í erlendum gjaldmiðlum úr stöðugum í jákvæðar. Fyrirtækið staðfesti jafnframt lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs, þar með taldar einkunnirnar A+/A-1+ fyrir lán í erlendum gjaldmiðlum og AA+/A-1+ fyrir lán í íslenskum krónum.

Hinn 18. desember voru undirritaðir samningar milli Norðurláls, Landsvirkjunar, Orkuveitu Reykjavíkur og Hitaveitu Suðurnesja um orkuöflun vegna fyrirhugaðrar stækkunar álbræðslu Norðurláls.

Hinn 19. desember tilkynnti fjármálaráðuneytið að tekjuskattshlutfall á árinu 2004 yrði 25,75%, sem er hið sama og 2003. Meðalútsvar á árinu 2004 samkvæmt fyrirliggjandi ákvörðunum sveitarstjórna verður 12,83%, samanborið við 12,80% árið 2003. Staðgreiðsluhlutfall á árinu 2004 verður því 38,58%. Sveitarfélögin geta ákveðið útsvar á bilinu 11,24% til 13,03%. Af 104 sveitarfélögum ætla 67 að innheimta hámarksútsvar en 5 sveitarfélög verða með lágmarksútsvar.

Hinn 21. desember undirrituðu stjórnendur Kaupþings Búnaðarbanka hf. og stjórn Sparisjóðs Reykjavíkur og nágrennis (SPRON) yfirlýsingu þess efnis að unnið yrði að því að SPRON yrði sjálfstætt starfandi dótturfélag Kaupþings Búnaðarbanka hf. Stefnt yrði að því að eigendur í væntanlegu hlutfélagi um SPRON skiptu á hlutum í sparisjóðnum og nýjum hlutum í Kaupþingi Búnaðarbanka hf. Til þess að slíkt gengi eftir þyrfti stjórn SPRON fyrst að fá samþykki stofnfjareigenda fyrir því að breyta sparisjóðnum í hlutfélag. Samkvæmt fréttatilkynningum ætlaði Kaupþing Búnaðarbanki hf. að reka SPRON áfram sem sjálfstæða einingu.

Stjórn SPRON samþykkti samhljóða á fundi þann 21. desember að leggja það til við stofnfjáreigendur að sparisjóðnum yrði breytt í hlutfélag. Ef það yrði samþykkt myndi eign sjálfseignarstofnunarinnar, SPRON-sjóðsins ses., verða um 81% af hlutum í SPRON hf.

Hinn 22. desember 2003 tilkynnti Seðlabanki Íslands að hann hefði ákveðið að efna til uppboðs fyrir bindiskyldar lánastofnanir á 14 daga innstæðubréfum hinn 30. desember. Tilgangur útgáfunnar var að draga úr lausafé í umferð og þensluáhrifum þess. Jafnframt var tilkynnt að Seðlabankinn myndi efna til frekari uppboða á innstæðubréfum eftir því sem aðstæður gæfu tilefni til.

Hinn 29. desember sl. innti Samson eignarhaldsfélag ehf. af hendi lokagreiðslu til íslenska ríkisins vegna kaupa sinna á hlutabréfum ríkissjóðs í Landsbanka Íslands hf. Um var að ræða 12,5% útgefins hlutfjár í bankanum eða um 856 milljónir hluta. Greiðslan var í Bandaríkjadöllum. Á sama tíma fór lokagreiðsla kaupenda Búnaðarbanka Íslands hf. fram á 8,33% hlut, eða 37 milljónum hluta, sem ríkið átti í hinum sameinaða banka, þ.e. KB banka hf. Eftir viðskiptin á ríkissjóður engin hlutabréf í viðskiptabanka.

Hinn 31. desember tilkynnti félagsmálaráðherra hækkun hámarkslána Íbúðalánasjóðs vegna nýrra íbúða úr 9 m.kr. í 9,7 m.kr., og vegna notaðra íbúða úr 8 m.kr. í 9,2 m.kr. frá og með 2. janúar 2004. Stefnt er að breytingum á skuldabréfaútgáfu Íbúðalánasjóðs hinn 1. júlí 2004 þannig að lán hans verði í formi peningalána. Lánin yrðu grundvölluð á íbúðabréfum og fjármögnuð með útboði.

Um áramótin 2003/2004 tók Kaupþing Búnaðarbanki upp nafnið KB banki. Öll útibú og starfsemi bankans hér á landi verða undir þessu nýja nafni en hins vegar verður starfsemin erlendis ennþá undir merkjum Kaupþings.

Janúar 2004

Hinn 1. janúar voru bætur Almannatrygginga hækk- aðar um 3%.

Hinn 2. janúar samþykkti FME umsókn Straums fjárfestingarbanka hf. um starfsleyfi sem lánafyrirtæki skv. 3. tl. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki. Straumur fjárfestingarbanki hf. sótti um aðild að Kauphöll Íslands hf.

Frá ársbyrjun 2004 kaupir Seðlabankinn 5 milljónir Bandaríkjadala í viku hverri á innlendum millibankamarkaði í stað 12,5 milljóna frá maí 2003. Gjald- eyriskaup Seðlabankans hafa að markmiði að efla gjaldyrisforða bankans.

Hinn 15. janúar birti fjármálaráðuneytið þjóðhags- spá.

Febrúar 2004

Hinn 4. og svo aftur hinn 19. febrúar jók sjávar- útvegsráðuneytið loðnukvóta, fyrst um 80 þús. lestir og svo um 240 þús. lestir. Loðnukvótinn er eftir það samtals um 875 þús. lestir, þar af koma 737 þús. lestir í hlut Íslendinga.

Hinn 5. febrúar voru samþykktar breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki, lög nr. 4 6. febrúar 2004. Breytingarnar leiddu m.a. til þess að ekki var lagt til á stofnfjárfundi SPRON að breyta sparisjóðnum í hlutfélag og að ekki varð af kaupum KB banka hf. á SPRON sem áður höfðu verið tilkynnt.

Hinn 24. febrúar keypti KB banki hf. 19.385.994 hluti í Singer and Friedlander Group Plc., sem sam- svaraði 10,00% af útgefnu hlutfé. Eftir kaupin átti KB banki hf. samtals 37.866.694 hluti í bankanum, sem nam 19,53% af útgefnu hlutfé. Samkvæmt yfir- lýsingu bankans hafði hann ekki í hyggju að yfirtaka Singer and Friedlander Group Plc.

Mars 2004

Starfsgreinasambandið (SGS) og Flóabandalagið (aðildarfélag SGS við Faxaflóa) undirrituðu nýja kjarasamninga við Samtök atvinnulífsins hinn 7. mars. Samningarnir gilda til 31. desember 2007.